

Сигналізаційне повідомлення №4

від 24.05.2023 р.

На початку другої декади травня розпочався літ метеликів **підгризаючих** та спостерігається літ **листогризучих** совок. На світлопастку за ніч вилову уловлюється окличної совки – 1 екз., **совки-гамми (!)** - 2 екз. Зростання температурного режиму складає передумови для дружного масового льоту метеликів, відкладання ними яєць, відродження і шкідливості гусениць, що може створити загрозу просапним та овочевим культурам.

Зменшення чисельності **ПІДГРИЗАЮЧИХ СОВОК** до господарськи невідчутного рівня досягається встановленням з початком льоту метеликів I покоління і до кінця червня **коритець з шумуючою мелясою**, розведеною водою у співвідношенні 1:2 або 1:3, з розрахунку 2-5 коритця./га. Розміри коритець 50x30, висота - 6 см. Виставляють їх на висоті 0,9-1 м в 10-20 м від краю поля на відстані 20-30 м одне від одного. Одне коритце контролює площу близько 0,5 га. Бродіння меляси досягається додаванням до неї пивних чи звичайних дріжджів. На запах ефірів, що утворюються при цьому, злітаються метелики та гинуть. Цей захід дає змогу відловити близько 70% метеликів.

Максимального використання заслуговує біологічний метод, який полягає у випуску яйцеїда-**трихограми**. Розпочинають його за наявності 0,4-0,6 яйця/м². У посівах цукрових буряків, соняшнику, багаторічних трав, озимої пшениці за кількості до 30 яєць шкідника на 1 м² норма випуску трихограми становить 30 тис. самиць/га, а понад 30 – одна самиця на 10 яєць шкідника. На парах перший випуск проводять в нормі 10 тис. самиць на га, а наступні - залежно від чисельності яєць на 1 м²: менше одного яйця - у співвідношенні 1:1 (одна самиця на одне яйце шкідника); до 5 яєць -1:5; до 10-15 яєць - 1:7; понад 15 яєць на 1 м²- 1:10. До розселення трихограмовані яйця зернової молі зберігають при температурі +3...+4°C та відносній вологості повітря 85–90% до 10 діб. Довші терміни зберігання ентомофага в цих умовах призводять до втрати його якісних показників. У стадії **імаго** трихограму розселяють тільки ручним способом вранці з 7 до 11 год. та ввечері з 16 до 20 год., в період максимальної активності яйцеїда. Не бажано проводити випуск трихограми в росяну погоду. У стадії **сформованого імаго в яйцях зернової молі** яйцеїда можна розселяти ручним чи механічним способом в будь-яку годину доби за 12–24 годин до виходу дорослих комах з яєць живителя.

З метою придбання трихограми слід звертатися до виробників. У Вінницькій області виробництво трихограми здійснюють біолабораторії:

1. СОК «Вінницька районна біолабораторія» – Вінницький район, с. Вінницькі Хутори, вул. Леніна 2-Г. Керівник - Волосенко Василь Олександрович. Телефони – (067) 9861060 (керівник), (0432) 465037, 56-86-59, веб-сторінка <http://biovin.com.ua>, e-mail: biovincom@gmail.com;

2. ПП "Томашпільська біолабораторія" – 24200, сел. Томашпіль, вул. І. Гаврилюка, 125. Керівник – Романюк Марія Андріївна. Телефони – (097) 4473830 (керівник), (04348) 22537;

3. ТОВ "Чернівецька біолабораторія" – 24000, сел. Чернівці, вул. Суворова, 26. Керівник – Пасічник Володимир Григорович. Телефон – (04357) 21389, (098) 87-64-363.

За непроведення попереджувальних заходів, в разі перевищення порогової чисельності гусениць (ЕПШ у посівах буряків 1-2, кукурудзи, соняшнику, картоплі, інших просапних 3-8, озимої пшениці 2-3 екз./м²) застосовують **хімічний метод** – обприскування інсектицидами Данадим Мікс, КЕ, 1,0 л/га, Децис Профі, WG, ВГ, 0,05-0,1 кг/га, Карате Зеон 050 SC, мк.с., 0,3 л/га, Протеус 110 OD, МД, 0,5-0,75 л/га, іншими. Ефективні суміші фосфорорганічних і піретроїдних інсектицидів у половинних нормах з додаванням 3-4 кг/га сечовини. Крайці результати дають обробки у вечірні години, коли гусінь харчується на рослинах. З **біопрепаратів** проти озимої совки на овочевих культурах використовують Натургард, в.р., 0,3-1,0 л/га.

У боротьбі з **ЛИСТОГРИЗУЧИМИ** совками, як і з підгризаючими, слід використовувати всі доступні методи, спрямовані проти усіх стадій шкідників - метеликів, яєць, гусениць та лялечок. За обґрунтованого використання ефективними є агротехнічні прийоми: якісний обробіток ґрунту (оранка, культивування, розпушування міжрядь) та дотримання технологій вирощування сільськогосподарських культур. Знищення бур'янів квітучих нектароносів погіршує умови живлення метеликів та гусениць до появи культурних рослин. Розпушування міжрядь просапних культур, найкраще з присипанням зони рядка, культивування попередників під час відкладання яєць, відродження гусениць і їх заляльковування значно обмежують кількість комах.

Біологічний метод за сприятливих умов для розвитку трихограми (ГТК 0,9-1,2, тобто помірно тепла погода з достатнім вологозабезпеченням) застосовують за звичайною схемою - перший випуск яйцеїда на початку, другий – в період масового відкладання яєць. За умов подовжених термінів льоту совок

доцільне проведення додатково третього випуску через 5-7 днів після другого. У 1-й строк випускають 20 тис. самиць/га, а в наступних – з розрахунку 1 самиця трихограми на 20 яєць шкідника на 1 м².

За посушливої або надмірно вологої погоди (ГТК 0,5-0,8 або 1,3-1,7) ефективна дія трихограми обмежується 3-5 днями, тому виникає необхідність у повторних випусках. Перший випуск яйцеїда в нормі 30-40 тис./га проводять за чисельності не менше 4-5 яєць/м² (I покоління) або 7-8 яєць/м² (II покоління) для совок з груповою яйцекладкою та 15 яєць/100 рослин за поодинокі яйцекладки. Для оптимізації строків і норм випуску трихограми слід враховувати результати обліку совок на світло- та феромонні пастки. Так, якщо на феромонну пастку виловлено 3-4 самці першого або 7-8 другого покоління капустяної, 4 самці бавовникової совок, то трихограму випускають через 2-3 дні.

З хімічних препаратів застосовують обприскування Ампліго 150ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Белтом 480SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Вантексом, м.с., 0,1 л/га, Галілом, КС, 0,2-0,3 л/га, Данадимом Мікс, КЕ, 1,0 л/га, Децисом f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,25-0,3 л/га, Діміліном 480, КС, 0,4-0,5 л/га, Коннектом 112,5SC, КС, 0,4-0,5 л/га, іншими. У посадках середньо- та пізньостиглої капусти ефективний гормональний препарат Номолт, КС, 0,3 л/га, хімічні Альтекс, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Белт 480SC, КС, 0,1 л/га, Воліам Флексі 300SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,3 л/га, Ексірель, СЕ, 0,25-0,5 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Проклейм 5SG, РГ, 0,3-0,4 кг/га, Фастак, КЕ, 0,1-0,15 л/га, та **бiонпрепарати** Лепідоцид, в.р., 3-4 л/га, Лепідоцид-БТУ, р., 2-3 л/га, Скарадо-М, ЗП, 2,0-3,0 кг/га.

На томатах застосування інсектицидів проти гусениць помідорної (карадрини), бавовникової та інших совок бажане до початку плодоутворення (Ампліго 150 ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Белт 480SC, КС, 0,1 л/га, Воліам Флексі 300SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,25-0,5 л/га, Матч 050ЕС, к.е., 0,4 л/га, Проклейм 5SG, РГ, 0,3-0,4 кг/га, Протеус 110OD, МД, 0,5-1,0 л/га), а **бiонпрепарати** – без обмежень (Біолеп, СК, 2-3 л/га, Лепідоцид, в.р., 3-4 л/га, Лепідоцид-БТУ, р., 2,0-3,0 л/га, Скарадо-М, ЗП, 2-3 кг/га, Хеліковекс, КС, 0,05-0,2 л/га з витратою робочого розчину 200-500 л/га).

Враховуючи добру перезимівлю підгризаючих та листогризух совок, що обумовлює істотну загрозу пошкодження посівів просапних, овочевих та інших культур, слід проводити постійний моніторинг фітосанітарного стану і в разі виявлення перевищення порогів шкідливості здійснювати заходи захисту рекомендованими інсектицидами!

Проводити їх слід в тиху безвітряну погоду в ранішні та вечірні години, суворо дотримуючись вимог санітарної безпеки, охорони праці та навколишнього середовища, а також ст. 4 ЗУ «Про захист рослин» (суворе додержання регламентів застосування засобів захисту рослин; збереження корисної флори і фауни; недопущення пошкодження рослин, погіршення їх стану та забруднення продукції рослинного походження і довкілля засобами захисту рослин; екологічне та економічне обґрунтування доцільності захисту рослин від шкідливих організмів). На оброблених ділянках обов'язково виставляють попереджувальні знаки.

Не менше, як за дві доби, а при застосуванні засобів захисту рослин на медоносних рослинах - за три доби, про час та місце проведення обприскувань попереджають органи місцевого самоврядування, населення та пасічників, пасіки яких знаходяться на відстані до десяти кілометрів від площ, які планується обробляти.

Начальник управління
фітосанітарної безпеки

підписано

Наталія САМБОРСЬКА

Заступник начальника відділу
захисту рослин, фітосанітарної
діагностики та прогнозування

підписано

Володимир ТЕЛЕФУС